

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTI ODJEL
KONAČNA ODLUKA
O DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 48788/99
Dragomir HADŽIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel) zasjedajući 13. rujna 2001. godine u vijeću u sastavu:

g. G. RESS, *predsjednik*,
g. A. PASTOR RIDRUEJO,
g. I. CABRAL BARRETTO,
g. V. BUTKEVYCH,
gđa N. VAJIĆ,
g. M. PELLONPÄÄ,
gđa. S. BOTOCHAROVA, *suci*
i g. V. BERGER, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 17. prosinca 1998. godine i registriran 14. lipnja 1999. godine,
imajući na umu djelomičnu odluku vijeća od 7. prosinca 2000.,
imajući na umu očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje kojeg je podnio podnositelj zahtjeva,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva Dragomir Hadžić hrvatski je državljanin, rođen 1931. godine i živi u Zagrebu. Pred Sudom ga zastupa g. Milorad Lukač, odvjetnik iz Zagreba. Tuženu državu predstavlja njezina zastupnica gđa Lidija Lukina-Karajaković.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično stanje predmeta, kako su ga navele obje strane, može se sažeti kako slijedi.

Podnositelj zahtjeva služio je kao liječnik stomatolog u Jugoslavenskoj narodnoj armiji (JNA) od 1959. do 1991. godine. Službu je obavljao u Zagrebu, Hrvatska.

Naredbom Komandanta V. vojne oblasti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije od 4. lipnja 1991. odlučeno je da vojna služba podnositelja zahtjeva, zbog njegove dobi, prestaje dana 31. prosinca 1991. Nakon toga, odlukom Zavoda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu od 25. prosinca 1991., podnositelju zahtjeva je priznato pravo na starosnu mirovinu od 1. siječnja 1992.

Savezni zavod za socijalno osiguranje vojnih osiguranika plaćao je mirovinu podnositelja zahtjeva sve do 31. prosinca 1993.

Prema Vladi plaćanje je prekinuto tim danom na osobni zahtjev podnositelja zahtjeva, jer se odlučio podnijeti zahtjev za mirovinu u Hrvatskoj.

Prema podnositelju zahtjeva on je 4. siječnja 1994. dobio hrvatsko državljanstvo, te je tek onda mogao zadovoljiti uvjete za podnošenje zahtjeva za mirovinu u Hrvatskoj.

Dana 4. siječnja 1994. podnositelj zahtjeva podnio je zahtjev za starosnu mirovinu u Hrvatskoj. Kao razlog za taj zahtjev podnositelj zahtjeva je tvrdio da je prethodno zadovoljio uvjete za starosnu mirovinu i da je dobio hrvatsko državljanstvo.

Odlukom od 25. veljače 1994. Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske - Područni ured Zagreb odbio je njegov zahtjev, navodeći da podnositelj zahtjeva nije zadovoljio uvjete za mirovinu jer nije pristupio Hrvatskoj vojsci prije 31. prosinca 1991.

Podnositelj zahtjeva se neuspješno žalio protiv te odluke, te je nakon što mu je žalba odbijena 5. travnja 1994., pokrenuo postupak pred Upravnim sudom (*Upravni sud Republike Hrvatske*). Tvrdio je da odluka o odbijanju njegovog zahtjeva za starosnom mirovinom nije odgovarajuće obrazložena te da ne navodi zakone na kojima se temelji. Također je tvrdio da je zakon kojim se traži od pripadnika bivše JNA da se stave na raspolaganje Hrvatskoj vojsci prije 31. prosinca 1991. donesen 24. srpnja 1992. godine, nakon što je on već ispunio uvjete za starosnu mirovinu. Nadalje, budući da je taj zakon donesen tek 1992. godine, nije mogao znati naprijed navedeni uvjet prije umirovljenja iz službe.

Dana 22. prosinca 1994. Upravni sud je odbio njegovu tužbu. Naveo je da je aktivna vojna služba u JNA podnositelja zahtjeva završena 31. prosinca 1991. i da je u tom trenutku zadovoljavao uvjete za starosnu mirovinu prema saveznom zakonu Jugoslavije. Sud je nadalje utvrdio da se podnositelj zahtjeva nije stavio na raspolaganje Hrvatskoj vojsci prije 31. prosinca 1991. kako je određeno Zakonom o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA iz 1993. Stoga nije zadovoljio uvjete propisane zakonom za priznanje njegovih mirovinskih prava u Hrvatskoj.

Dana 1. ožujka 1995. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu tvrdeći da mu je povrijeđeno njegovo pravo na vlasništvo odlukom Upravnog suda utoliko što mu je uskraćeno pravo na hrvatsku mirovinu. Posebno je tvrdio da Zakon o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA iz 1993. nije tražio da stupi u Hrvatsku vojsku.

ODLUKA HADŽIĆ PROTIV HRVATSKE

Dana 30. lipnja 1998. Ustavni sud (*Ustavni sud Republike Hrvatske*) odbio je tužbu podnositelja zahtjeva. Slijedio je razloge navedene u odluci Upravnog suda od 22. prosinca 1994., i utvrdio da ustavna prava podnositelja zahtjeva nisu bila povrijeđena.

B. Mjerodavno domaće pravo

Mjerodavni dijelovi Zakona o mirovinama bivših oficira Jugoslavenske narodne armije iz 1993 (*Zakon o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA Narodne Novine br. 96/1993*) glase kako slijedi:

Članak 4.

"Osoba kojoj je na teritoriju Republike Hrvatske prestalo svojstvo aktivne vojne osobe u bivšoj JNA do 31. prosinca 1991., a do toga dana nije ostvarila prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, može ta prava ostvariti ako ispunjava uvjete za stjecanje prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja prema odredbama Zakona o mirovinama vojnog osoblja (*Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika - "Narodne novine", br. 53/91., 73/91., 18/92. i 71/92.*) i ako:

...

- se stavila na raspolaganje Hrvatskoj vojsci do 31. prosinca 1991.,

...

Odlukom od 16. listopada 1991. hrvatska je Vlada, između ostalog, oficirima i vojnicima Jugoslavenske narodne armije koji do 10. studenog 1991. u ponoć dobrovoljno napuste postrojbe JNA smještene na hrvatskom teritoriju jamčila sljedeće: osobnu sigurnost, isti status kakav su imali u JNA, te mogućnost organiziranog i neometanog napuštanja teritorija Hrvatske za one koji to budu željeli.

PRIGOVOR

Podnositelj zahtjeva prigovara na temelju članka 1. Protokola br. 1. kako odbijanje hrvatskih vlasti da priznaju njegovo pravo na mirovinu predstavlja povredu njegovih prava na vlasništvo.

PRAVO

Podnositelj zahtjeva prigovara kako odbijanje hrvatskih vlasti da priznaju njegovo pravo na mirovinu prema hrvatskom pravu, iako je ispunio uvjete za starosnu mirovinu, predstavlja povredu njegovog prava na vlasništvo. On se poziva na članak 1. Protokola br. 1. koji glasi kako slijedi:

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primjeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

ODLUKA HADŽIĆ PROTIV HRVATSKE

1. Vlada kao prvo tvrdi da je dio zahtjeva vezanog uz događaje koji su se dogodili prije 5. studenog 1997. kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku, izvan nadležnosti Suda *ratione temporis*.

S tim u vezi Sud podsjeća kako je Hrvatska prihvatila nadležnost Suda da zaprima zahtjeve “od bilo koje osobe, nevladine organizacije ili grupe pojedinaca koji tvrde da su žrtve povrede prava priznatih u Konvenciji što ih je počinila Hrvatska, kroz bilo koji zakon, odluku ili događaj koji je nastao nakon 5. studenog 1997”. Iz toga slijedi da razdoblje koje Sud treba uzeti u obzir počinje 5. studenog 1997.

Što se tiče činjeničnog stanja ovog predmeta, Sud podsjeća da je zahtjev za mirovinom podnositelja zahtjeva odbijen već 25. veljače 1994. Međutim on je pred Ustavnim sudom pobijao odluke koje se u biti odnose na pitanja koja su sad pred ovim Sudom. Ustavni sud nije donio odluku u predmetu podnositelja zahtjeva do lipnja 1998., tj. dosta vremena nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. U takvim okolnostima Sud ne nalazi da je spriječen *ratione temporis* ispitati uložene prigovore te prema tome odbacuje prigovore Vlade u tom smislu.

2. Što se tiče sadržaja prigovora prema članku 1. Protokola br. 1., Vlada poziva Sud da proglasi zahtjev nedopuštenim kao očito neosnovan. Ona tvrdi da se pitanje mirovine podnositelja zahtjeva mora razmotriti u specifičnim okolnostima raspada bivše Jugoslavije. te posebno uzimajući u obzir činjenicu da su od siječnja 1973. godine svi doprinosi u mirovinski fond pripadnika Jugoslavenske narodne armije plaćani u savezni fond u Beogradu koji nije bio podijeljen među državama nasljednicima zbog nepostojanja sporazuma o sukcesiji država.

Uz to je mirovina podnositelja zahtjeva bila priznata i utvrđena od strane Zavoda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu od 1. siječnja 1992. Podnositelj zahtjeva je primao uplate od tog fonda do 31. prosinca 1993. kada su prekinute na osobni zahtjev podnositelja zahtjeva, jer se odlučio prijaviti za mirovinu u Hrvatskoj. Budući da nema bilateralnih sporazuma o mirovinskom sustavu između Jugoslavije i Hrvatske, hrvatske vlasti nemaju obvezu nastaviti plaćati mirovinu podnositelja zahtjeva.

Nadalje, hrvatske vlasti su odbile zahtjev za mirovinom podnositelja zahtjeva, jer nije ispunio uvjete dane u Zakonu o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA.

Podnositelj zahtjeva tvrdi da nije postojala obveza s njegove strane staviti se na raspolaganje Hrvatskoj vojsci prije 31. prosinca 1991. S tim u vezi on navodi da odluka Vlade od 16. listopada 1991. nikada nije bila objavljena u Narodnim novinama i da ta odluka nije pozivala oficire Jugoslavenske narodne armije da se stave na raspolaganje Hrvatskoj vojsci prije 31. prosinca 1991. On također tvrdi da takav zakon nikada nije bio službeno donesen.

Sud podsjeća da iako pravo na mirovinu kao takvo nije zajamčeno Konvencijom, plaćanje doprinosa u fond socijalnog osiguranja može stvoriti vlasničko pravo zaštićeno člankom 1. Protokola br. 1. (vidi *T. v. Sweden*, zahtjev br. 10671/83, odluka Komisije od 4. ožujka 1985., Odluke i izvješća (DR) 42, str. 229, 232 i *Ana Claes v. Belgium*, zahtjev br. 11285/84, odluka Komisije od 7. prosinca 1987., DR 54, str. 88, 94). Povrh toga Sud je u predmetu *Gaygusuz*, upućujući na novčanu prirodu prava na određenu naknadu socijalnog osiguranja, smatrao da se članak 1. Protokola br. 1. primjenjuje bez da se neophodno oslanja isključivo na vezu između prava i obveze “plaćanja poreza i drugih doprinosa” (vidi presudu *Gaygusuz v. Austria* od 16. rujna 1996., Izvješća o presudama i odlukama 1996-IV, str. 1142, st. 41., i također *Walden v. Liechtenstein* (dec.). br. 33916/96, od 16. ožujka 2000., neobjavljena). U

ODLUKA HADŽIĆ PROTIV HRVATSKE

ovom predmetu podnositelj zahtjeva tvrdi da je imao novčano pravo na starosnu mirovinu prema hrvatskom pravu. Prema tome pravo podnositelja zahtjeva na spornu starosnu mirovinu u domašaju je članka 1. Protokola br. 1. Međutim također je neophodno da podnositelj zahtjeva ispuni uvjete određene domaćim pravom (vidi *Bellet v. France* (dec.), br. 40832/98, od 27. travnja 1999., neobjavljena).

Sud podsjeća da države uživaju prilično široku slobodu procjene u uređenju svoje socijalne politike, uključujući njihovo pravo na neovisno uređenje svog mirovinskog sustava (vidi *Janković v. Hrvatska* (dec.), br. 43440/98, ECHR2000-X).

Sud primjećuje kako u ovom predmetu nije sporno među strankama da se podnositelj zahtjeva nije pridružio Hrvatskoj vojsci prije 31. prosinca 1991. Sud nadalje primjećuje da je status podnositelja zahtjeva kao aktivnog oficira JNA prestao 31. prosinca 1991. i da do tog datuma nije stekao pravo na bilo koju mirovinu ili invalidsko osiguranje. Na taj način je, kako smatraju nacionalne vlasti, potpao u kategoriju umirovljenika iz odjeljka 4. Zakona o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA.

Jedan od uvjeta za te osobe da bi imale pravo na mirovinu prema hrvatskom zakonu bio je da su se stavile na raspolaganje Hrvatskoj vojsci prije 31. prosinca 1991., a budući da je podnositelj zahtjeva propustio to učiniti, nije zadovoljio uvjete za mirovinu kako je propisano domaćim pravom.

Nadalje Sud primjećuje da je mirovina podnositelja zahtjeva bila priznata i utvrđena od strane Zavoda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu i isplaćivana mu je do 31. prosinca 1993. Uplate su prekinute na osobni zahtjev podnositelja zahtjeva jer je 4. siječnja 1994. dobio hrvatsko državljanstvo, te je stoga smatrao da ima pravo na hrvatsku mirovinu.

Međutim činjenica da je podnositelj zahtjeva dobio hrvatsko državljanstvo ne daje mu pravo na hrvatsku mirovinu, niti je ispunio uvjete za mirovinu u toj zemlji. Prema tome nije došlo do ometanja vlasničkih prava podnositelja zahtjeva u smislu članka 1. Protokola br. 1. Konvencije.

Iz toga slijedi da je zahtjev očito neosnovan, te se mora odbaciti u skladu sa člankom 35., stavak 3. i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

proglašava zahtjev nedopuštenim.

Vincent BERGER
tajnik

Georg RESS
predsjednik